

Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége Popa Péter elnök úrnak

BUDAPEST

Budapest, 2002. március 14.

Tisztelt Elnökség!

Nem vagyok levélíró típus, az alábbi soraimat is szóban szerettem volna elmondani szövetségünk legutóbbi közgyűlésén. Sajnos erre saját személyes elfoglaltságom miatt nem kerülhetett sor. Türelmetlenül vártam az ülést, mert előzőleg, emlékeim szerint, kb. két éve jöttünk össze utoljára, azóta pedig elég sok, a szimfonikus zenekarokat, zenészeket érintő változás történt, melyekről szerettem volna az Elnökség véleményét, állásfoglalását hallani.

Örömmel fogadtuk annak idején a ZENEKAR újság megjelenését. Úgy gondoltuk sokan, hogy ez a lap egy olyan fórum lesz, melyből közvetlenül értesülhetünk a zenésztársadalomban történő eseményekről, melyben részletesen, minden oldalról, mindenki egyforma eséllyel elmondhatja a véleményét a valóság jobb megismerése és okulása céljából. Sajnos az elmúlt időszakban hiába lapozgattam az újságot, abból nem ismerhettem meg a valóság mindkét oldalát. A múltban való vájkálás és a sebek feltépésének szándéka nélkül azért többen kíváncsiak lennének azok véleményére, akik megfeleltek a Nemzeti Filharmonikus Zenekar próbajátékán és azóta mégis eljöttek onnan. Megismerhettük a MATÁV Zenekar igazgatójának állásfoglalását, de az érdekvédelmi szervezetek véleményéből nem olvashattunk egy sort sem. Legutóbb olvashattuk Győriványi Ráth György terveit, de a lezajlott próbajátékokról és az azóta történekekről semmi nem jelent meg az újságban. Az elmúlt évadban volt egy kezdeményezés Varga István részéről, zenekari zenészek Művészeti Tanácsainak fórumára, melynek első és egyetlen ülésén szinte minden zenekar képviseltette magát, nagy létszámban. Sajnos a kezdeményezés hamvába holt, pedig azon a az ülésen nagyon sok probléma felvetődött. Mivel sok helyen a zenekari tagokból álló testületet sajnos gitt-egyletként kezelik, lassan azzá is válnak. Nem vagyunk a szavak emberei, ezért segítséget várunk, hogy véleményünket kerek szerkesztett változatban láthassuk, legalább a ZENEKAR újságban. Az elmúlt időszak cikkeit olvasva és más újságok zenekarokról-zenészekről szóló riportjait figyelve olyan vélemény alakulhat ki az olvasóban, hogy a muzsikás fejlődés és megújulás gátja, mert nem akar harminc évi zenekari munka után próbát játszani, vagy rendszeresen gyakorolni. Valójában erről szó sincs, csak az ilyen vélekedéssel ellentétes vélemény sehol nem jelenik meg.

Nehezen tudjuk elfogadni, hogy az újság több száma is szinte kizárólag a NFZ, MATÁV és az Operaház zenekarának problémáival foglalkozott, holott anyagi szempontból jelenleg ez a három legjobb helyzetben lévő zenekar. Mi azt várnánk az újságtól, hogy legyen valamilyen alapvető, minden zenekari muzsikás számára egyaránt érvényes mondanivalója.

Tudom, hogy a zenekari igazgatók helyzete a mai időkben nem túl rózsás és sok kényszerítő körülménynek vannak kiszolgáltatva, de ezenközben nem szabadna megfélemlíteni a muzsikusról sem. A vezető szempontjából nézve egy vagy öt zenész elbocsátása felfogható akár eredménynek is, hiszen egy egész zenekart mentett meg ily módon. Az egyénnek viszont, akit elküldenek, egzisztenciális és emberi tragédia, amit szinte képtelenség feldolgozni.

A fenti gondolatokat a jobbító szándék, nem pedig egyéni sértettség íratja velünk, hiszen a MÁV Szimfonikus Zenekart jelenleg még nem érték el ezek az események. Persze, ami pénzügyi helyzetünk is tragikus, de ez már egy következő fejezet.

Kérjük, hogy ezt az írást nyílt levél formájában szíveskedjetez megjelentetni a ZENEKAR következő számában.

Szívélyes üdvözléttel
a MÁV Szimfonikus Zenekar Üzemi Tanácsa

Bakó Rolland
titkár

Tisztelt MÁV Szimfonikus Zenekar Üzemi Tanácsa!

Nagy örömmel olvastam soraitokat, mert olyan gondokról szólt, ami közös, mind a zenekarok munkavállalói és azok fórumai, mind pedig a Zenekar újság szerkesztősége szempontjából. Mi is szeretnénk árnyaltabb, sokoldalúbb információkkal ellátni az olvasóinkat, azonban ehhez nem elegendő a jó szándék és az egyik fél, ehhez partnerek is kellene!

Vegyük sorba.

A Nemzeti Filharmonikusok részéről felkínáltuk a megszólalás lehetőségét olyannak is, aki nem felelt meg és bírósághoz fordult, és olyannak is aki megfelelt a próbajátékon, mégis munkahelyet változtatott. Előbbi a folyamatban lévő perek miatt többszöri halasztást kért és a mai napig nem jelentkezett újból. Utóbbival naponta találkozom, mint kollégámmal, és – érthetően – nem kíván nyilatkozni.

A MATÁV Zenekar Szakszervezeti Bizottságának képviselője, huzamosabb ideig – a tárgyalások idején – nem kívánt nyilatkozni, majd a végkifejlet után, telefonon történt megbeszélésünk ellenére sem küldte el az írásos állásfoglalásukat. Talán azért, mert előre bocsátottam, hogy nem mellőzhetem ugyanarról a témáról egyidejűleg az igazgató álláspontját is közé tenni? Nem tudom. Mindenesetre velünk együtt a zenekar igazgatója is fájalta a közgyűlésünk alkalmával, hogy csupán az ő véleménye jelenhetett meg. Valóban sovány vigasz volt, hogy a nem elküldött szakszervezeti vélemény helyett csak egy, vélhetően, olvasói levelet tudtunk megjelentetni.

Az Operában lezajlott események „másik oldalról történő bemutatásával valóban adósok vagyunk, de remélhetőleg a Zenekar júniusi számánál nem tovább, és ez is csak az illetékesek kérésére, akik még nem tartják lezártnak a folyamatokat.

A Varga István-féle kezdeményezés valóban hamvába holt, azonban ez is csak azt mutatja, elkezdni valamit és problémákat „l'art pour l'art” felvetni sokan tudnak, folytatni és megoldásokat kínálni azonban már kevesebben.

Még ha egyet is tudok érteni azzal a megállapítással, hogy „a zenekari tagokból álló testületeket sok helyen gitt-egyletként kezelik, és lassan azzá is válnak”, azzal már nem, hogy bármilyen formában ezért – vagy akár a Varga István-féle kezdeményezés elhalásáért – a Zenekar szerkesztési elve is felelős lenne, ahogy ezt a levél kicsengése sejteti. Aki kezdetektől figyelemmel kíséri a megjelent cikkeket (riportokat és tanulmányokat), annak tudnia kell, hogy minden idevágó kérdésben megjelentek már nyilatkozatok és különböző gondolatok, olyanok is amik nem az egyre jobban eluralkodó fenntartói szemléletet tükrözték, azonban azt is tudni kell, hogy a gyakori önisméltléssel kevesebb eredményt lehet elérni, mint a ritkább, de jól elhelyezett véleménynyilvánítással, amely figyelembe veszi a különböző trendeknek nem csupán az irányát, de az erejét is és a várható időtartamát is.

Egyébként mindenki figyelmébe ajánlom az 1999. április számunk „A véleménynyilvánítás korlátai” című cikkünket, amely pontosan annak az esetnek a kapcsán íródott, amikor nem védhető munkavállalói vélemények közléséért beperelték lapunkat.

Itt azt is meg kell említenünk, hogy Szövetségünknek is igen nagy problémát jelent a szakmai érdekképviselet „törvényen kívülsége”, hiszen azok „nem léte” légüres térbe sodorhatja szervezetünket. Éppen ezért 1998 októberére nem kis munkával kidolgoztunk az MZTSZ-vel közösen egy megállapodást, amely javasolta az üzemi tanácsok választásánál annak jogosultságát kiterjeszteni – a munkáltatók és munkavállalók megegyezése alapján – a művészeti tanács „jogkörökre”, pontosabban és érthetőbben, a művészeti tanácsokat szerettük volna így legitimmé tenni és tényleges jogkörökkel felruházni. Ezzel elkerülve egyrészt a zenekarokon belüli „bizottság-túltengést”, és, ha úgy tetszik, az illegitim, vagy jó esetben a fenntartó jóindulatán múló, valójában légüres térben való működés következményeként fellépő „elgittetegyesítődést”. Sajnos sikertelenül. És a sikertelenség nem minden esetben a fenntartókon múlt!

Végezetül sokadszor, de még egyszer: Szövetségünk nem szakszervezet, nem egyéni, de annál inkább kollektív szakmai érdekeket védő szervezet, és mint ilyen nem is kíván beleavatkozni a szakszervezetekre tartozó kérdésekbe. Újságunk pedig körülbelül annyit foglalkozik az egyéni, a munkavállalói érdekvédelem kérdéseivel – beleértve a zenekari tagok és a szakszervezeti tisztségviselők nyilatkozatait is, – amennyire ez az összes témához viszonyított súlyaránya ezt lehetővé teszi az ismert terjedelemben, mínusz a fent említett fiasok, amikor megbeszélte és megjelentetni szándékozott munkavállalói nyilatkozatok nem érkeznek el hozzánk, visszavonják, vagy letiltják őket. Aki például jelen volt legutóbbi közgyűlésünkön, az tanúja lehetett az egyik legrosszabb anyagi és morális helyzetben lévő zenekar igazgatójának jegyzőkönyvezett hozzászólásának, amelyben kifejezetten kérte, hogy zenekaráról ne jelenjen meg több cikk az újságunkban!

Mindezek ellenére lapunk a jövőben is nyitva áll minden kezdeményezés előtt, és természetesen minden zenekari tag fóruma lehet, amennyiben a nyilatkozatok, vagy megnyilvánulási szándékok valóban eljutnak szerkesztőségünkhöz, és amennyiben a nyilatkozók nemcsak, hogy nyilatkozási jogosultsággal, vagy ha úgy tetszik, bátorsággal rendelkeznek, de vállalják a megmérettetést is!

Ezen felül pedig nemcsak örömünkre szolgálna, de hasznos is lenne mindannyiunk szempontjából, ha általánossá válna a „Zenekar”-ral kapcsolatos véleménynyilvánítás, hiszen ez nemcsak aktivitásra buzdítaná az érdekelteket, de számunkra is útmutatást jelentene.

Üdvözlettel:

Popa Péter